

**UCHWAŁA NR LI/381/2023
RADY GMINY PĘPOWO**

z dnia 27 czerwca 2023 r.

**w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy
Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2023 r. poz. 40 ze zm.), w związku z art. 110 ust. 9 i 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.) i art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 ze zm.) Rada Gminy Pępowo uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027, w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała nr XXXIII/242/2021 Rady Gminy Pępowo z dnia 30 listopada 2021 r. w sprawie Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Pępowo na lata 2022-2026.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Pępowo.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Pępowo

Zenon Rogala

Załącznik do Uchwały nr LI/381/2023
Rady Gminy Pępowo
z dnia 27 czerwca 2023 r.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027

Spis treści

Spis treści	2
Wstęp	3
Rozdział I Charakterystyka zjawiska przemocy domowej	4
1.1. Przemoc domowa – definicja, formy, fazy	4
1.2. Podstawy prawne Programu	6
1.3. Ochrona ofiar przemocy domowej	7
Rozdział II Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Pępowo	10
2.1. Skala zjawiska przemocy na terenie gminy	10
2.2. Przemoc na terenie Gminy Pępowo w opinii społeczności lokalnej	13
2.3. Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej	16
Rozdział III Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023 – 2027	17
3.1. Cel główny i cele szczegółowe Programu	17
3.2. Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu	19
3.3. Finansowanie Programu	20
Spis wykresów	21
Spis tabel	22

Wstęp

Przemoc jest jedną z form dysfunkcji występujących w wielu współczesnych rodzinach. Przyjmując definicję Rady Europy, przemoc w rodzinie (inaczej przemoc domowa) określa się, jako „wszelkie akty przemocy fizycznej, seksualnej, psychologicznej lub ekonomicznej zdarzające się w rodzinie lub gospodarstwie domowym, lub między byłymi, lub obecnymi małżonkami, lub partnerami, niezależnie od tego, czy sprawca i ofiara dzielą miejsce zamieszkania, czy nie”¹.

Analizując statystyki dotyczące przemocy domowej zaobserwować można, iż problem ten dotyczy najczęściej kobiet i dzieci. Z uwagi na swoją złożoność zjawisko to wymaga podejścia interdyscyplinarnego oraz stałej i systematycznej współpracy instytucji oraz organizacji rządowych i pozarządowych zmierzającej do zmniejszenia skali jego występowania. Równie ważna jest ochrona i pomoc osobom doznającym przemocy domowej. Doświadczanie przemocy domowej i w rodzinie, a zatem w środowisku, które powinno kojarzyć się z bezpieczeństwem oraz godnymi warunkami bytowymi, niesie za sobą szczególnie dolegliwe konsekwencje.

Jednym z działań podejmowanych w celu przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomocy osobom doznającym tejże przemocy jest opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo został opracowany na lata 2023 - 2027. W miarę potrzeb i sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulegać zmianom i udoskonaleniom.

¹ Konwencja Rady Europy o zapobieganiu i zwalczaniu przemocy wobec kobiet i przemocy domowej, Istanbul 2011.

Rozdział I

Charakterystyka zjawiska przemocy domowej

1.1. Przemoc domowa – definicja, formy, fazy

W literaturze występuje wiele definicji przemocy. Pojęcie to najczęściej zastępowane jest terminami takimi jak brutalność, okrucieństwo, agresja. Niezależnie od formy, w jakiej występuje, stanowi pogwałcenie podstawowych praw człowieka. Przemocą jest „intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody”².

W celu określenia, czy dane zachowanie lub zaniechanie jest przemocą, należy zbadać czy spełnia następujące 4 warunki:

1. Jest intencjonalne;
2. Jedna osoba posiada wyraźną przewagę nad drugą;
3. Doszło do naruszenia praw i dóbr osobistych drugiej osoby;
4. Osoba, wobec której stosowana jest przemoc doświadcza cierpienia, ponosi szkody fizyczne i psychiczne³.

Jedna z licznych definicji przemocy domowej została przywołana już we wstępie Programu. Jednakże, w owym dokumencie należy określić, czym jest przemoc domowa w myśl polskiego ustawodawstwa. Zgodnie z Ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.) przemoc domowa to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności: narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia; naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną; powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę; ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej; istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udrczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Należy wyróżnić przede wszystkim następujące formy przemocy: przemoc fizyczną, przemoc psychiczną, przemoc seksualną, przemoc ekonomiczną i zaniedbanie.

² <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie> (dostęp: 25.09.2021).

³ Tamże.

Formy te często występują łącznie. Przemoc fizyczna to zachowanie, którego skutkiem może być uszkodzenie ciała. Będzie to np. popychanie, szarpanie, kopanie, bicie pięścią, przypalanie papierosem. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby, jest najczęstszą z form przemocy, trudną do udowodnienia. Przejawem takiej przemocy może być np. krytykowanie, szantażowanie, krzyczenie, obrażanie, lekceważenie. Z kolei przemoc seksualna, to podjęcie czynności seksualnej bez zgody drugiej osoby lub wykorzystanie stanu jej nieświadomości. Przykładem będzie tutaj np. zgwałcenie czy nagrywanie stosunku seksualnego. Natomiast przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejś własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Będzie to m.in.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy. Ostatnią z wymienionych form przemocy - zaniedbanie, można określić też, jako formę przemocy ekonomicznej. Oznacza ona np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie⁴.

Przemoc zazwyczaj nie jest aktem jednorazowym, wręcz przeciwnie, ma ona charakter długotrwały, cykliczny. Zjawisko to najczęściej powtarza się według określonego schematu, który stanowią trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastającego napięcia - jedno z parterów staje się napięte i stale poirytowane, sprawia wrażenie, że nie panuje nad swoim gniewem, często zaczyna pić czy przyjmować inne substancje odurzające. W tym czasie osoba doznająca przemocy stara się spełniać wszystkie zachcianki osoby stosującej przemoc, często przeprasza, wywiązuje się ze wszystkich swoich obowiązków. Objawami narastającego napięcia u ofiary przemocy są różne dolegliwości typu bóle głowy, brzucha, bezsenność, nadpobudliwość nerwowa.

2. Faza gwałtownej przemocy - osoba stosująca przemoc wpada w szał i stara się wyładować napięcie. Do ataków agresji sprawcy i stosowania przemocy dochodzi z mało istotnych powodów. Ofiara znajduje się w stanie szoku, uspakaja sprawcę, stara się ochronić siebie, odczuwa wstyd i przerażenie, staje się apatyczna. Jest to najkrótsza faza. Skutki użytej przemocy mogą być różne obrażenia fizyczne, a nawet śmierć. Po takim zachowaniu najczęściej dochodzi do spadku napięcia i obniżenia poziomu agresji sprawcy.

3. Faza miodowego miesiąca - jest to trzecia faza, kiedy sprawca przemocy wyładował już swoją złość, wie, że posunął się za daleko, wyraża skruchę, obiecuje poprawę, szuka wytłumaczenia dla tego, co zrobił, okazuje ciepło i miłość. Ofiara zaczyna wierzyć

⁴ <http://niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy> (dostęp: 25.09.2021).

w zmianę sprawcy, a także w to, że przemoc była jedynie incydem, odczuwa bliskość i zaufanie. Jednakże, faza ta przemija i znowu rozpoczyna się faza narastania napięcia⁵.

1.2. Podstawy prawne Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642 ze zm.),
- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz.U. z 1997 nr 78 poz. 483 ze zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 poz. 447 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 165 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 40 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 172 ze zm.),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz.U. z 2023 r. poz. 171 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. z 2020 r. poz. 1359 ze zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Karny (Dz.U. z 2022r. poz. 1138 z późn.zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 1805 z późn. zm.).

⁵ J. Maciaszek, *Zjawisko przemocy we współczesnym świecie. Wybrane aspekty*, KUL, Stalowa Wola 2010, s. 39-41.

Zgodnie z zapisem w art. 6, ust. 2 pkt 1 - 4 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. , poz. 1249 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy:

- opracowywanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027 wpisuje się w cele i kierunki działań innych dokumentów strategicznych.

1.3. Ochrona osób doznających przemocy domowej

Analizując raport podsumowujący działalność Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” w 2019 roku, należy stwierdzić, że przemoc domową zgłaszają przede wszystkim kobiety i były to przede wszystkim zgłoszenia telefoniczne. Osoby zgłaszające przemoc w większości przypadków nie wskazywały jedynie na jeden jej rodzaj. Najczęściej zgłaszaną formą przemocy była przemoc psychiczna (6 275 zgłoszeń, w tym 180 przez dzieci), kolejno przemoc fizyczna (3 696 zgłoszeń, w tym 147 przez dzieci). Odnotowano również niemały udział przemocy ekonomicznej oraz seksualnej. W prawie połowie przypadków (47,5%) sprawcą był partner, na drugim miejscu rodzic lub rodzice, w dalszej kolejności – były partner, pełnoletnie dziecko i dalsza rodzina⁶.

Każda osoba doznająca przemocy domowej może liczyć na bezpłatną pomoc ze strony państwa. Formy tej pomocy są określone w art. 3 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2005 r., poz. 1249 z późn. zm.). Pierwszą wymienioną w nim formą pomocy jest poradnictwo medyczne, psychologiczne,

⁶ <https://stopuzaleznieniom.pl/artykuly/przemoc-w-rodzinie/przemoc-domowa-w-2019-roku-statystyki/> (dostęp: 25.09.2021).

prawne, socjalne, zawodowe i rodzinne.

Poza tym osoba doznająca przemocy ma prawo do interwencji kryzysowej i wsparcia, a także ochrony przed dalszym krzywdzeniem, przez uniemożliwienie osobie stosującej przemoc domową korzystania ze wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą doznającą przemocy domowej oraz zakazanie kontaktowania się i zbliżania się do osoby doznającej przemocy domowej. Osobie doznającej przemocy domowej należy również zapewnić bezpieczne schronienie w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej. Kolejną formą pomocy jest badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy domowej oraz wydania zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie. Ponadto, osobie doznającej przemocy domowej, która nie ma tytułu prawnego do lokalu zajmowanego wspólnie z osobą stosującą przemoc domową, zapewnia się pomoc w uzyskaniu mieszkania.

Szczególną formą pomocy osobom doznającym przemocy domowej jest procedura „Niebieska Karta” opracowana przez Komendę Główną Policji i Komendę Stołeczną Policji na podstawie współpracy z Państwową Agencją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i wprowadzona w 1998 r. Obecnie, w oparciu o tę procedurę, aby podjąć interwencję nie jest wymagana zgoda osoby dotkniętej przemocą. Do podjęcia czynności wystarczy jedynie uzasadnione podejrzenie, że dochodzi do przemocy domowej. Czynności w ramach procedury podejmowane i realizowane są przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia i organizacji pozarządowych. Przedstawiciele wymienionych instytucji tworzą razem Zespół Interdyscyplinarny, który opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki jego funkcjonowania oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych. W skład grupy diagnostyczno-pomocowej wchodzi: pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej i funkcjonariusz Policji, a także przedstawiciele innych służb, których pomoc będzie najbardziej wskazana w danej sytuacji. Uczestnikami procedury są osoby doznające przemocy domowej. Jeśli jest to osoba pełnoletnia, uczestniczy osobiście. Natomiast niepełnoletni mogą być reprezentowani przez: rodzica, jeśli nie jest osobą stosującą przemoc, ani nie ukrywa osoby stosującej przemoc; faktycznego opiekuna; pedagoga; kuratora rodzinnego. Uczestnikiem procedury jest również osoba, która jest podejrzewana o stosowanie przemocy domowej.

Procedura „Niebieska Karta” składa się z sześciu kroków. Krok pierwszy, czyli wszczęcie procedury, a więc zebranie informacji o osobie doznającej przemocy i jej sytuacji. Krok drugi to opracowanie indywidualnego planu pomocy. Grupa Diagnostyczno - Pomocowa zapoznaje się z informacjami, a następnie zaprasza na spotkanie osobę doznającą przemocy. Celem takiego spotkania jest pozyskanie jeszcze dokładniejszych informacji, poznanie potrzeb i oczekiwań osoby potrzebującej pomocy. Na tej podstawie powstaje diagnoza całej sytuacji, a następnie przygotowany zostaje indywidualny plan pomocy. Trzeci krok to oddziaływanie na osobę stosującą przemoc domową. Po spotkaniu z osobą doznającą przemocy, Grupa Diagnostyczno - Pomocowa organizuje kolejne spotkanie, na które zaproszona zostaje osoba stosująca przemoc. Głównym celem tego spotkania jest zaapelowanie o zaprzestanie stosowania przemocy. Na tym etapie, jeśli zachodzą szczególne okoliczności, Zespół Interdyscyplinarny ma prawo wystąpić do prokuratury, aby zastosować środki zapobiegawcze, którymi mogą być nawet tymczasowe aresztowanie. Inną możliwością jest skierowanie osoby stosującej przemoc domową do programu korekcyjno-edukacyjnego lub psychologiczno-terapeutycznego. Czwartym krokiem jest realizacja indywidualnego planu pomocy. W tym etapie członkowie Grupy Diagnostyczno-Pomocowej pomagają osobie doznającej przemocy w realizacji założeń zawartych w opracowanym wcześniej planie. Przejawem tego wsparcia mogą być np. konsultacje psychologiczne. Kolejnym zadaniem członków Grupy Diagnostyczno-Pomocowej jest monitorowanie sytuacji w domu poprzez organizowanie spotkań z osobą doznającą przemocy, jak również z tą, która dopuszcza się jej stosowania. Członkowie wymieniają się swoimi spostrzeżeniami i informacjami, aby na bieżąco dokonywać niezbędnych zmian w planie. Krok piąty stanowią zdarzenia niebezpieczne w trakcie procedury „Niebieskie Karty”. W sytuacji, gdy akty przemocy nie ustały mimo podjęcia procedury, osoba doznająca przemocy domowej powinna za każdym razem wzywać policję bądź też informować o tym fakcie członków Grupy Diagnostyczno-Pomocowej. Ostatnim, szóstym krokiem, jest zakończenie procedury i monitoring przez 9 miesięcy. Najczęstszym powodem zakończenia procedury jest „ustanie przemocy i uzasadnione przypuszczenie o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy”.

Inną istotną formą pomocy dla ofiar przemocy domowej jest wspomniane wcześniej Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. Zostało utworzone z inicjatywy Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w 1995 roku .

Rozdział II

Diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie Gminy Pępowo

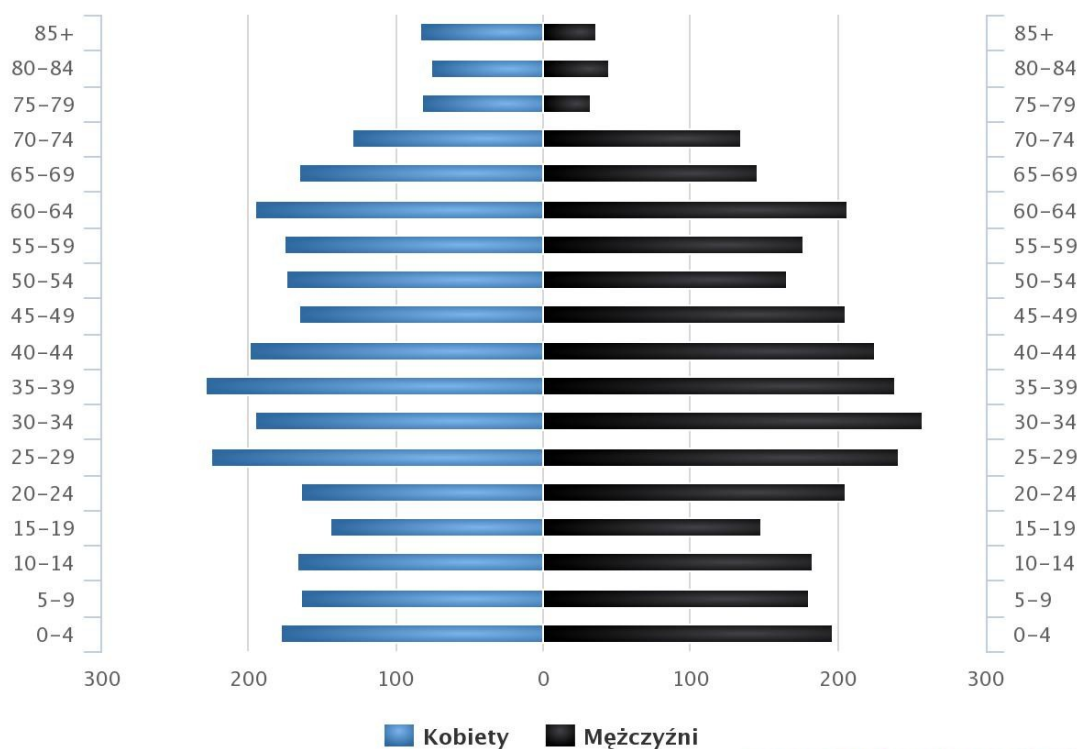
2.1. Skala zjawiska przemocy na terenie gminy

Gmina Pępowo ma 5 938 mieszkańców, z czego 49,0% stanowią kobiety, a 51,0% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 0,7%. Średni wiek mieszkańców wynosi 39,1 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa wielkopolskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

Wykres 1 Piramida wieku mieszkańców gminy Pępowo

Piramida wieku mieszkańców gminy Pępowo, 2020

(Źródło: GUS)

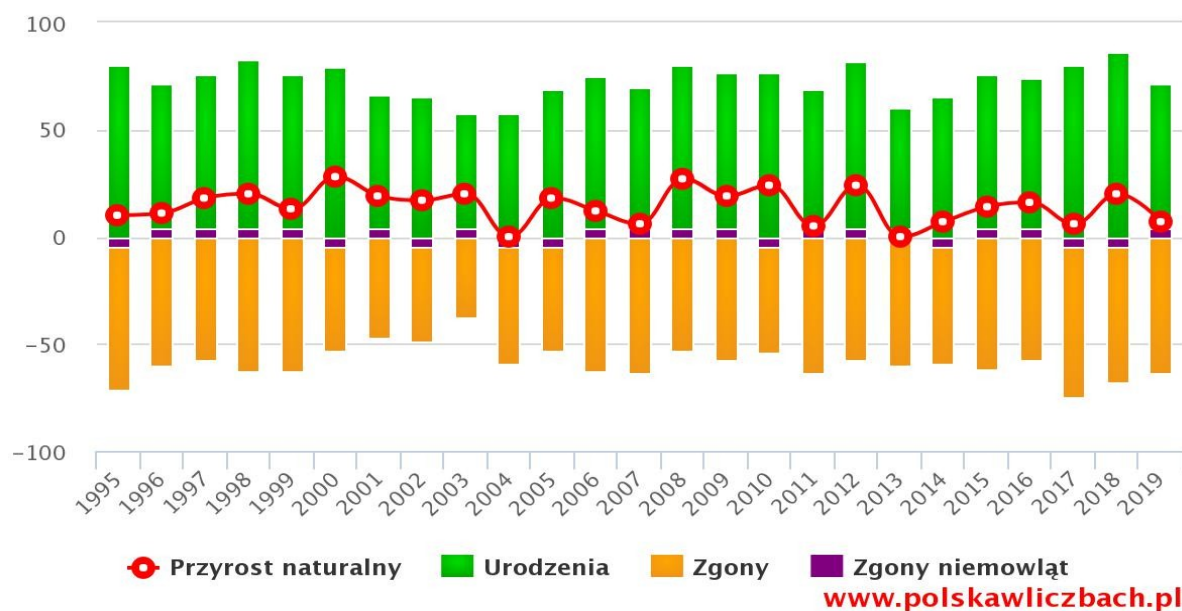
www.polskawliczbach.pl

Gmina Pępowo ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 7. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 1,18 na 1000 mieszkańców gminy Pępowo. W 2019 roku urodziło się 71 dzieci, w tym 49,3% dziewczynek i 50,7% chłopców. Średnia waga noworodków to 3 452 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,92 i jest porównywalny do średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Wykres 2 Przyrost naturalny w latach 1995 - 2019 w gminie Pępowo

Przyrost naturalny w latach 1995–2019 w gminie Pępowo

(Źródło: GUS)

60,2% mieszkańców gminy Pępowo jest w wieku produkcyjnym, 20,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym⁷.

1) Ważniejsze oddziaływania profilaktyczne dla młodzieży:

a. 2018 (nazwy: „Debata”)

➤ Ilość osób uczestniczących:

- I. uczniów **295**
- II. nauczycieli **12**
- III. rodziców **23**

b. 2019

➤ Ilość osób uczestniczących:

- I. uczniów **92**
- II. nauczycieli **30**
- III. rodziców **170**

c. 2020 (nazwy: „Unplugged”)

➤ Ilość osób uczestniczących:

- I. uczniów **35**
- II. nauczycieli **2**
- III. rodziców **17**

⁷ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Pepowo#rynek-pracy

Dodatkowo:

2019:

➤ Pozalekcyjne zajęcia sportowe realizowane w ramach gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych (**liczba uczestników: 38**)

Szkolenia, w których uczestniczyli pracownicy GKRPA, GOPS, Świetlice, itp.:

- a) 2018 szkolenia – 14
- b) 2019 szkolenia – 19
- c) 2020 szkolenia – 8

1) Liczba zdarzeń związanych z przemocą domową:

2018 np.:

➤ Liczba interwencji **49**

2019 np.:

➤ Liczba interwencji **46**

2020 np.:

1. Liczba interwencji 54

2. Dotyczące przemocy w rodzinie 10

3. Liczba ofiar przemocy w rodzinie (ogółem 12), w tym:

a) Kobiety **9**

b) Mężczyźni

c) Małoletni do 13 r.ż. **1**

d) Nieletni w przedziale 13-18 lat **2**

2. Liczba sprawców przemocy domowej (ogółem 10), w tym:

a) Kobiety **2**

b) Mężczyźni **8**

c) Nieletni –

3. Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu (ogółem 10),

w tym:

a) Kobiety **2**

b) Mężczyźni **8**

c) Nieletni -

4. Liczba dzieci obecnych podczas interwencji 3

1) W związku z procedurą „Niebieskich Kart”:

- a. 2018 sporządzono (ogółem wniosków 4) w tym przez:
 - POLICJA - 4
- b. 2019 sporządzono (ogółem wniosków 2) w tym przez:
 - POLICJA - 2
- c. 2020 sporządzono (ogółem wniosków 8) w tym przez:
 - Ośrodek Pomocy Społecznej - 1
 - POLICJA - 7

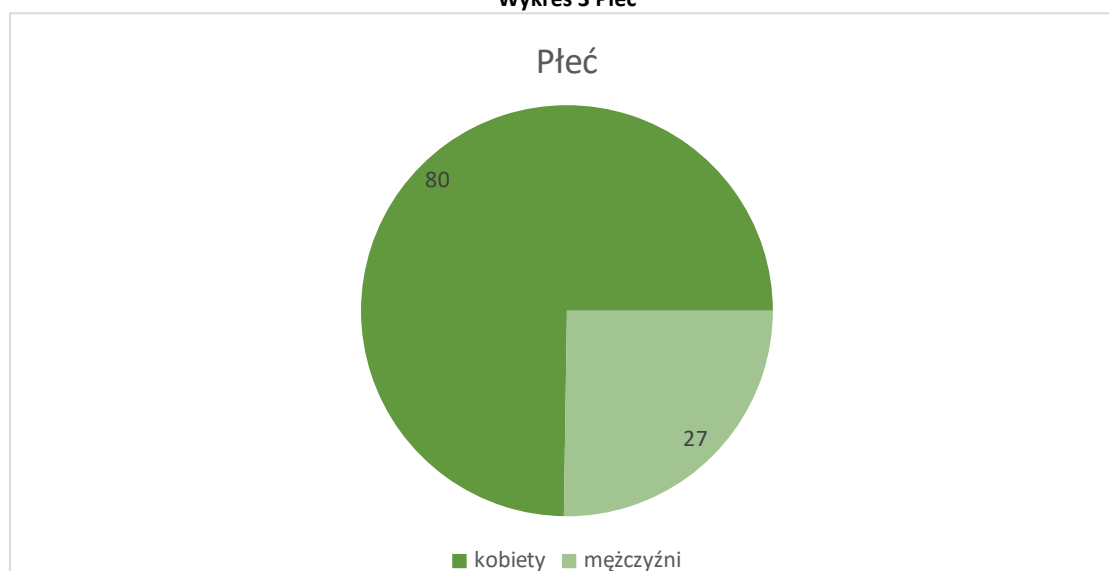
2.2. Przemoc na terenie Gminy Pępowo w opinii społeczności lokalnej

Istotnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego odnośnie przedmiotu diagnozy.

Badania miały charakter ankiety, która została przeprowadzona metodą bezpośrednią, tj. papieru i ołówka. Badania ankietowe zostały przeprowadzone wśród mieszkańców gminy Pępowo, którzy ukończyli osiemnasty rok życia. Respondenci byli informowani o anonimowym charakterze ankiety oraz możliwości rezygnacji z badania w dowolnym momencie.

W badaniu wzięło udział 107 osób, w tym 80 kobiet oraz 27 mężczyzn. Średnia wieku respondentów wyniosła 36,9 lat.

Wykres 3 Płeć

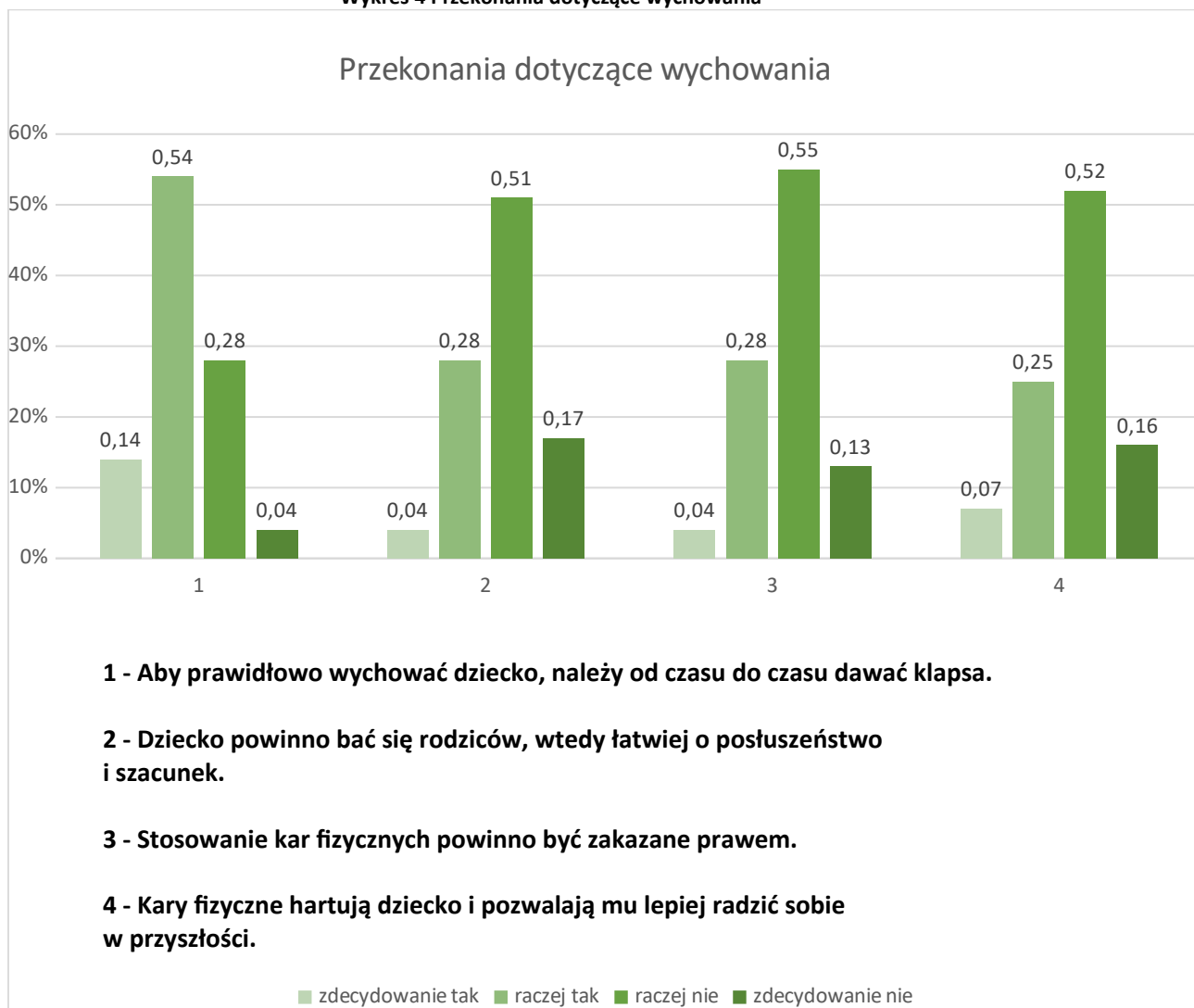
Respondenci otrzymali propozycje czterech stwierdzeń dotyczących wychowania dzieci, z którymi mogli się zgodzić bądź też nie. **Poniższe wartości pozwalają sądzić,**

że większość badanych przejawia postaw wychowawczych, które są charakterystyczne dla tradycyjnego, tj. konserwatywnego wychowania.

Stwierdzenie „Aby prawidłowo wychować dziecko, należy od czasu do czasu dawać klapsa” w większości spotkało się z aprobatą – 68% mieszkańców zgadza się z takim stwierdzeniem. Jednocześnie, tyle samo ankietowanych zdecydowanie lub raczej nie zgadza się ze stwierdzeniem, że stosowanie kar fizycznych hartuje dziecko i pozwala sobie lepiej radzić w przyszłości. Co istotne, 32% badanych zgadza się, aby kary fizyczne były zakazane prawem.

Kolejne twierdzenie: „Dziecko powinno bać się rodziców, wtedy łatwiej o posłuszeństwo i szacunek” spotkało się z negacją łącznie 68% respondentów.

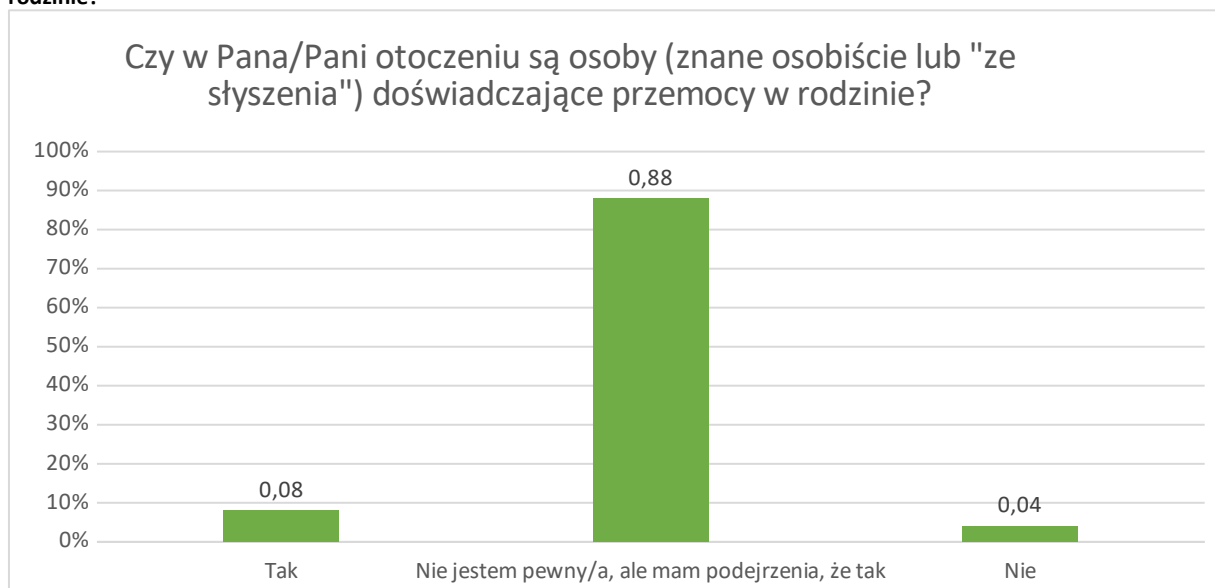
Wykres 4 Przekonania dotyczące wychowania

Zbadaliśmy rozpowszechnienie przemocy fizycznej oraz psychicznej w środowisku lokalnym bez kierowania bezpośredniego pytania o bycie ofiarą lub sprawcą przemocy w rodzinie.

Wyniki badań wskazują, że 8% respondentów ma w swoim otoczeniu osoby, które doświadczają przemocy w rodzinie, a 88% podejrzewa, że tak się dzieje.

Wykres 5 Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?

W dalszej części ankiety badane były przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.

Łącznie 62% badanych zdecydowanie lub raczej zgadza się ze stwierdzeniem, że przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol. Warto pamiętać, że spożywanie alkoholu nasila tendencję do stosowania przemocy, ale nie jest jej bezpośrednią przyczyną. Oznacza to, że wyleczenie uzależnienia od alkoholu nie pozwala na zakończenie problemu przemocy w rodzinie.

W społeczeństwie obecne jest przekonanie, że przemoc nie zdarza się w tzw. „dobrych domach”. Aż 65% mieszkańców gminy Pępowo nie jest skłonny myśleć schematycznie o przemocy w rodzinie. Ponadto, łącznie 43% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, że ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.

Tabela 1 Przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity

Twierdzenie	Zdecydowanie prawdziwe	Raczej prawdziwe	Raczej nieprawdziwe	Zdecydowanie nieprawdziwe
Przyczyną przemocy w rodzinie jest alkohol.	13%	49%	34%	4%
Przemoc zdarza się tylko w rodzinach z marginesu społecznego.	7%	28%	54%	11%
Ofiarą przemocy w rodzinie może stać się zarówno kobieta, jak i mężczyzna.	7%	36%	39%	18%
Przemoc w rodzinie to prywatna sprawa, nikt nie powinien się wtrącać.	8%	28%	52%	12%
Przemoc jest tylko wtedy, gdy są widoczne ślady na ciele ofiary.	4%	24%	56%	16%
Policja nie powinna interweniować w sprawach rodzinnych.	10%	25%	52%	13%

2.3. Zasoby lokalne umożliwiające przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

Grupy, instytucje oraz organizacje funkcjonujące na terenie gminy lub obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które prowadzą działalność na rzecz osób doświadczających przemocy domowej i osób stosujących przemoc domową należy zaliczyć do zasobów umożliwiających przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej.

W zakresie podnoszenia świadomości mieszkańców gminy odnośnie przeciwdziałania przemocy działania podejmują również placówki oświatowe z terenu Gminy Pępowo, w szczególności poprzez:

1. Podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej na temat przemocy domowej m.in. poprzez organizowanie prelekcji i pogadanek oraz upowszechnianie materiałów edukacyjno-informacyjnych, w tym o instytucjach udzielających pomocy w sytuacjach doświadczania przemocy domowej;
2. Prowadzenie wśród dzieci i młodzieży profilaktyki agresji i przemocy, m. in. poprzez organizowanie zajęć w ramach szkolnego programu profilaktyki;
3. Organizowanie dla nauczycieli szkoleń i warsztatów dotyczących przemocy w środowisku szkolnym i domowym;
4. Współuczestnictwo w programach i kampaniach społecznych poświęconych przemocy domowej i jej skutkom.

Rozdział III

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027

3.1. Cel główny i cele szczegółowe Programu

Głównym celem wyznaczonym w **Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027** jest:

Rozwój skutecznego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, zapewnienie profesjonalnej pomocy i ochrony osobom doznającym przemocy domowej oraz intensyfikacja oddziaływań na osoby stosujące przemoc domową.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

I CEL SZCZEGÓŁOWY:

Profesjonalna pomoc oraz ochrona osób doznających przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Ścisła współpraca z podmiotami zapewniającymi schronienie osobom doświadczającym przemocy oraz udzielającymi im wsparcia,
- Zwiększenie dostępności poradnictwa psychologicznego i prawnego dla osób doznających przemocy domowej;
- Praca socjalna z osobami dotkniętymi przemocą domową;
- Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz schronienia osobom doznającym przemocy domowej;
- Działania w kierunku utworzenia dyżurów informacyjno - konsultacyjnych dla osób doznających przemocy domowej;
- Podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z problemem poprzez: organizację akcji lokalnych lub przyłączenie

się do ogólnokrajowych kampanii społecznych na temat przeciwdziałania przemocy;

- Podnoszenie świadomości osób doznających przemocy domowej w zakresie przysługujących im praw.

II CEL SZCZEGÓŁOWY:

Skuteczne oddziaływanie na osoby stosujące przemoc domową.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Monitorowanie sytuacji osób i rodzin, w których występuje przemoc domowa. Informowanie osób stosujących przemoc o programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową organizowanych przez PCPR oraz motywowanie do udziału w nich. Współpraca z innymi podmiotami działającymi na terenie gminy, mająca na celu realizację działań zmierzających do ograniczenia zjawiska przemocy domowej.
- Podnoszenie świadomości osób stosujących przemoc domową w zakresie negatywnych konsekwencji prawnych, społecznych oraz zdrowotnych jej stosowania.
- Monitorowanie i diagnozowanie sytuacji osób i rodzin, w których istnieje przypuszczenie, że występuje przemoc domowa.

III CEL SZCZEGÓŁOWY:

Profilaktyka i edukacja wśród społeczności lokalnej w zakresie przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie radzenia sobie z przejawami agresji i przemocy, w szczególności tworzenie programów profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy.
- Organizowanie akcji i kampanii informacyjnych ukazujących problem zjawiska przemocy domowej, a także wzbudzających wrażliwość wśród społeczeństwa na występowanie zjawiska przemocy domowej w ich otoczeniu oraz wzbudzanie poczucia odpowiedzialności za zgłaszanie takich przypadków.
- Rozpowszechnianie informacji o placówkach pomocowych oraz programach profilaktycznych realizowanych na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.
- Wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego promujących zachowania nieagresywne.

IV CEL SZCZEGÓŁOWY:

Podnoszenie kompetencji pracowników służb, instytucji oraz organizacji zajmujących się problematyką przemocy domowej.

KIERUNKI DZIAŁAŃ:

- Systematyczne prowadzenie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz osób i rodzin dotkniętych przemocą domową w celu doskonalenia i podnoszenia ich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem.
- Zapewnienie dostępu pracownikom zawodowym zaangażowanym w przeciwdziałanie przemocy domowej dostępu do specjalistycznej literatury.

3.2. Realizacja, monitoring i ewaluacja Programu

Działania wyznaczone w Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027 mają charakter ciągły i są skierowane dla:

- mieszkańców gminy, w tym dla osób zagrożonych przemocą domową,
- osób stosujących przemoc domową,
- osób doznających przemocy domowej,
- świadków przemocy domowej,
- osób/ instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Wójt Pępowa, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, oraz placówki oświatowe.

Natomiast parterami w realizacji działań są: Punkt Konsultacyjno-Informacyjny, placówki służby zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, inne ośrodki wsparcia, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, a także brak stałych, długookresowych źródeł finansowania. Należy założyć, że źródłami finansowania lub współfinansowania przedsięwzięć przewidzianych do realizacji Programu będą: budżet samorządowy (gminny) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii

Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni (krajowi i zagraniczni).

Monitoring Programu umożliwi analizę realizacji podejmowanych działań, a także pozwoli na ocenę ich skuteczności i efektywności. W celu oceny stopnia wdrożenia działań zostaną wykorzystane następujące wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej w związku z występowaniem przemocy w rodzinie;
- liczba rodzin objętych pracą socjalną, poradnictwem oraz liczba udzielonych porad,
- liczba przeprowadzonych interwencji,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności edukacyjnej i informacyjnej i szkoleniowej,
- liczba rodzin objętych pomocą terapeutyczną i prawną,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba osób skierowanych do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych,
- liczba programów i kampanii społecznych, w których brano udział,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę.

Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przemocy domowej i przedstawia je Wójtowi Gminy Pępowa i Radzie Gminy Pępowa w sprawozdaniu z działalności GOPS w Pępowie.

3.3 Finansowanie Programu

Źródłem finansowania zadań Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowa na lata 2023- 2027 są środki finansowe z budżetu Gminy Pępowa.

Przeciwdziałanie przemocy domowej jest zadaniem własnym gminy na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zmianami).

Spis wykresów

Wykres 1 Piramida wieku mieszkańców gminy Pępowo.....	10
Wykres 2 Przyrost naturalny w latach 1995 - 2019 w gminie Pępowo.....	11
Wykres 3 Płeć badanych mieszkańców	13
Wykres 4 Przekonania dotyczące wychowania.....	14
Wykres 5 Czy w Pana/Pani otoczeniu są osoby (znane osobiście lub "ze słyszenia") doświadczające przemocy w rodzinie?.....	15

Spis tabel

Tabela 1 Przekonania dotyczące przemocy oraz funkcjonujące w społeczności lokalnej mity.....	16
--	----

UZASADNIENIE

Podjęcie uchwały w sprawie przyjęcia Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Pępowo na lata 2023-2027 jest konieczne z uwagi na zmianę nazwy Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz zmodyfikowanie definicji przemocy domowej (zmiana nazwy określającej przemoc w rodzinie na przemoc domową).

Opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej jest zadaniem własnym gminy wynikającym z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) – zmienionej w dniu 9 marca 2023 r. Mając na względzie powyższe, podjęcie ww. uchwały jest konieczne i w pełni uzasadnione.